

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **Ing. A. K.**, bývajúcej v Ž., zastúpenej advokátskou kanceláriou JUDr. A. H., s.r.o. so sídlom v Ž., IČO: X., proti žalovanému **A. Š.**, bývajúcemu v Ž., zastúpenému Mgr. B. S., advokátom so sídlom v Ž., **o zaplatenie 15 000 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 25 C 365/2012, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 15. decembra 2014 sp. zn. 11 Co 338/2014, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Žilina rozsudkom z 12. marca 2014 č.k. 25 C 365/2012-247 zaviazal žalovaného zaplatiť v lehote troch dní žalobkyni 15 000 € s 9 % úrokom z omeškania zo sumy 20 000 € od 4. októbra 2012 do 22. februára 2013, zo sumy 15 000 € od 23. februára 2013 do zaplatenia, ako i nahradiť jej 7 005,91 € trov konania. V odôvodnení uviedol, že vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že žalobkyňa na základe zmluvy o pôžičke požičala žalovanému finančné prostriedky vo výške minimálne 20 000 €, ktorých časť bola použitá na úhradu exekúcie – vyplatenie kúpnej ceny za pozemok a časť na stavbu rodinného domu žalovaného. Keďže žalovaný požičané peniaze žalobkyni nevrátil, žalobe s poukazom na § 657 a nasl. Občianskeho zákonníka vyhovel. O úroku z omeškania rozhodol podľa § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a o trovách konania podľa § 142 ods. 2 O.s.p.

Krajský súd v Žiline na odvolanie žalovaného rozsudkom z 15. decembra 2014 sp. zn. 11 Co 338/2014 rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.)

a vo výroku o trovách konania zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p.). V odôvodnení uviedol, že vec preskúmal v medziach a z dôvodov podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolaniu žalovaného nemožno priznať úspech, lebo súd prvého stupňa vo veci vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu, riadne zistil skutkový stav, výsledky vykonaného dokazovania vyhodnotil správne a správne posúdil vec aj po právnej stránke. V celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením prvostupňového rozhodnutia a v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. naň poukázal. Vykonaným dokazovaním bolo v konaní jednoznačne preukázané, že medzi účastníkmi bola uzavretá zmluva o pôžičke, poskytnutie finančných prostriedkov ako aj dočasnosť ich použitia. Výrok prvostupňového rozsudku o trovách konania zrušil z dôvodu jeho predčasnosti a vec v tomto rozsahu vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie. Uviedol, že v konaní mu bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Vadu tejto povahy videl v nedostatočnom zistení skutkového stavu veci a v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu. Namietal aj existenciu inej vady konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktorá spočívala v postupe pri vykonávaní dokazovania pri výsluchu svedka JUDr. Ď., ktorý ako profesionál - advokát poskytoval právne služby obom účastníkom konania, i keď ich poskytoval v rodinnom prostredí a boli založené na rodinných a priateľských vzťahoch, pričom nebolo preukázané, že by bol ako advokát zbavený mlčanlivosti účastníkmi konania. Z týchto dôvodov žiadal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu žalovaného uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu je vecne správne, dôvody dovolania neopodstatnené. Navrhla dovolanie zamietnuť a priznať jej náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

V zmysle § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolanie žalovaného smeruje proti rozsudku. Dovolanie proti rozsudku je prípustné, ak je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie je prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Prípustnosť dovolania žalovaného z uvedených ustanovení nevyplýva – napadnutý nie je zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), dovolací súd v tejto veci dosiaľ nezaujal záväzný právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.) a dovolanie smeruje proti takému potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky uvedené v § 238 ods. 3 O.s.p.

Dovolanie žalovaného by bolo procesne prípustné, len ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú taxatívne vymenované v ustanovení § 237 ods. 1 O.s.p. O vadu tejto povahy ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998

a č. 23/1998). Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. neboli v dovolaní namietané a v dovolacom konaní ich existencia nevyšla najavo. Prípustnosť dovolania žalovaného preto z týchto ustanovení nemožno vyvodíť.

Podľa názoru žalovaného je konanie postihnuté vadou podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., ktorej existenciu vidí v nepreskúmateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia.

Judikatúra najvyššieho súdu (viď R 111/1998) zastáva názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., ale (len) inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorá však nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania. Tento názor je plne opodstatnený aj v prejednávanej veci a nie je dôvod odkloniť sa od tohto názoru. Na obdobnom závere spočívajú aj ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 3 Cdo 249/2008, 3 Cdo 290/2009, 3 Cdo 138/2010, 3 Cdo 49/2011, 3 Cdo 165/2011, 3 Cdo 84/2012, 3 Cdo 49/2013, 3 Cdo 276/2013, 3 Cdo 10/2014, 3 Cdo 55/2014 a 3 ECdo 28/2014. Senát dovolacieho súdu, ktorý koná a rozhoduje v preskúvanom prípade, zastáva tento názor nemenne vo všetkých ním prejednávaných veciach bez ohľadu na to, čo bolo predmetom konania (viď napríklad rozhodnutie v pracovnoprávnej veci sp. zn. 3 Cdo 158/2012, ďalej v exekučnej veci sp. zn. 3 ECdo 117/2013, vo veci sp. zn. 3 Cdo 244/2011 týkajúcej sa uloženia povinnosti poskytnúť zmluvné plnenie, rovnako vo veciach sp. zn. 3 Cdo 69/2010 a 3 Cdo 165/2011, v ktorých účastník tvrdil zásah do jeho osobnostných práv). Právna kvalifikácia nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu ako dôvodu zakladajúceho len tzv. inú vadu konania pritom vyplýva tiež z rozhodnutí ďalších senátov najvyššieho súdu (porovnaj napríklad sp. zn. 1 Cdo 140/2009, 1 Cdo 181/2010, 2 M Cdo 18/2008, 2 Cdo 83/2010, 4 Cdo 310/2009, 5 Cdo 290/2008, 5 Cdo 216/2010, 6 Cdo 25/2012, 7 Cdo 52/2011, 7 Cdo 109/2011 a aktuálne tiež rozhodnutie sp. zn. 1 ECdo 10/2014).

Správnosť takéhoto nazerania na problematiku nepreskúmateľnosti rozhodnutia a jej dôsledkov potvrdzujú tiež rozhodnutia ústavného súdu o sťažnostiach proti tým

rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (viď napríklad rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 184/2010, III. ÚS 184/2011, I. ÚS 264/2011, I. ÚS 141/2011, IV. ÚS 481/2011, III. ÚS 148/2012, IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 208/2012, IV. ÚS 90/2013, I. ÚS 287/2014). Dovolací súd osobitne poukazuje na to, že ústavný súd v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 konštatoval, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. (teraz § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. – poznámka dovolacieho súdu), ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“. Na doloženie aktuálnosti tohto právneho náhľadu na danú problematiku dovolací súd uvádza, že ústavný súd v uznesení z 27. marca 2014 sp. zn. IV. ÚS 196/2014 zotrval „na opakovane vyslovenom závere (napr. IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012) o ústavnej udržateľnosti názoru najvyššieho súdu, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. (teraz § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. – poznámka dovolacieho súdu)“. Ústavný súd v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 konštatoval, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“. Obdobnú argumentáciu zvolil ústavný súd aj v uznesení zo 4. júna 2014 sp. zn. I. ÚS 287/2014, ktorým ako zjavne neopodstatnenú odmietol sťažnosť proti uzneseniu najvyššieho súdu z 23. januára 2014 sp. zn. 3 Cdo 139/2012. V uznesení z 28. októbra 2014 sp. zn. I. ÚS 606/2014 ústavný súd obdobne konštatoval, že najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 55/2014 (založenom na stotožnení sa s judikátom R 111/1998) dospel ústavne konformným spôsobom k záveru o neprípustnosti dovolania. V uznesení zo 14. januára 2015 sp. zn. III. ÚS 1/2015 ústavný súd konštatoval, že najvyšší súd v súlade so svojou stabilnou „dovolacou“ judikatúrou náležite zdôvodnil, prečo nedostatočné odôvodnenie odvolacieho rozhodnutia nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Postoj najvyššieho súdu v tejto otázke nesignalizuje arbitrárnosť či zjavnú neodôvodnenosť, a to hlavne s ohľadom na povahu dovolacieho konania ako mimoriadneho opravného konania, ktorým sa preskúmava právoplatné rozhodnutie a zasahuje sa ním do nastoleného stavu právnej istoty účastníkov konania.

So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že i keby dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prípadne nepreskúmateľné (dovolací súd sa touto otázkou nezaoberal), nemohlo by to založiť prípustnosť dovolania, lebo nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu nie je vada konania uvedená v § 237 ods. 1 O.s.p.

Žalovaným namietaná neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení súdov, ku ktorým (údajne) dospeli v procese dokazovania, môže zakladať (nanajvýš) tzv. inú vadu konania; v prípade neúplnosti skutkových zistení alebo nesprávnosti skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (viď viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012). Ak k tejto nesprávnosti v súdnom konaní dôjde, nie je ňou znemožnená realizácia procesných oprávnení účastníka konania. Pre úplnosť treba dodať, že dovolací súd nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od prvostupňového a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie – viď § 243a ods. 2, in fine O.s.p. („dokazovanie však nevykonáva“). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

Inou vadou konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Vada tejto povahy je síce relevantným dovolacím dôvodom, ktorý možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní, sama osebe (i keby k nej skutočne došlo) ale prípustnosť dovolania nezakladá. Či už teda konanie, v ktorom bolo vydané napadnuté rozhodnutie, bolo alebo nebolo postihnuté procesnou vadou v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. (pozn.: dovolací súd napadnuté rozhodnutie z tohto aspektu neposudzoval), nejde o dôvod, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania.

Keďže v prejednávanej veci nemožno prípustnosť podaného dovolania vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky ho v zmysle § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol. Riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, otázkou vecnej správnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu sa nezaoberal.

O trovách dovolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa.

Najvyšší súd o trovách dovolacieho konania nerozhodol z dôvodu, že sudy nižších stupňov o náhrade trov prvostupňového a odvolacieho konania doposiaľ nerozhodovali. Krajský súd v Žiline rozsudkom z 15. decembra 2014 sp. zn. 11 Co 338/2014 rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o trovách konania zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p.); po zrušení veci súd prvého stupňa o trovách konania doposiaľ nerozhodol.

Tak, ako je pre účastníka konania na súde prvého a druhého stupňa dôležité, aby bolo čo najskôr rozhodnuté vo veci samej, je pre neho rovnako dôležité, aby v dovolacom konaní bolo čo najskôr rozhodnuté o dovolaní smerujúcom proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej; rozhodnutie o trovách dovolacieho konania má aj tu pre účastníka konania spravidla až druhoradý význam.

V danom prípade treba pri rozhodovaní o trovách dovolacieho konania posúdiť viacero otázok, ktoré na súdoch nižších stupňov neboli dosiaľ riešené a posúdené právoplatným rozhodnutím súdu o trovách konania. Najvyšší súd, ktorý v dovolacom konaní nevykonáva dokazovanie (viď § 243a ods. 2 veta druhá O.s.p.), nemá procesné nástroje na to, aby si pre účely svojho rozhodovania obstaral potrebné skutkové podklady. Navyše, ak by v takomto prípade o trovách dovolacieho konania predsa len rozhodol, bolo by jeho rozhodovanie spojené s posudzovaním otázky významnej aj pre rozhodovanie súdov nižších stupňov o trovách prvostupňového a odvolacieho konania, ktorá ale má byť vyriešená a právoplatne rozhodnutá najskôr týmito súdmi.

So zreteľom na vyššie uvedené dospel najvyšší súd k záveru, že ak dovolací rozhoduje o dovolaní proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, ktorým nebolo rozhodnuté o trovách konania, o trovách dovolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 10. septembra 2015

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková